

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Н А К А З

м. Київ

« 31 » 01 200 5 р.

№ 62

Про розвиток науково-педагогічного проекту "Росток" в Україні на період до 2009 року

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 12.04.1996 р. №116 проводиться науково-дослідна та експериментальна робота з проблеми "Розробка змісту, методів і педагогічних технологій Комплексної програми розвитку дітей (науково-педагогічний проект "Росток").

На попередньому етапі виконання проекту "Росток" з 2001 по 2004 роки розроблялись і обґрунтовувались діяльнісний та інтегрований підходи до змісту та методів навчання і виховання дітей. В процесі науково-дослідної роботи вирішувалась проблема формування інтегрованих уявлень учнів про навколишній світ; проводилась апробація в загальноосвітніх навчальних закладах нових навчально-методичних комплектів для початкової школи на забезпечення курсів математики, навколишнього світу, англійської мови, основ здоров'я; виконувалась розробка навчально-методичних комплектів для 5 класу основної школи на забезпечення курсів математики і навколишнього світу з використанням здоров'язберігаючих технологій.

З метою подальшого відпрацювання складових науково-дослідної та експериментальної роботи за проектом "Росток" відповідно до завдань Національної доктрини розвитку освіти, Законів України "Про освіту", "Про загальну середню освіту", постанови Кабінету Міністрів України від 16.11.2000 р. № 1717 "Про перехід загальноосвітніх навчальних закладів на повий зміст, структуру і 12 - річний термін навчання" та враховуючи позитивні експертні оцінки АПН України,

наказую:

1. Схвалити роботу наукового колективу з виконання завдань науково-педагогічного проекту "Росток". Доповідну записку взяти до відома (додаток 1).

2. Відповідно до висновків Комісії з проблем виховання дітей та учнівської молоді Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (додаток 2) затвердити Програму розвитку проекту „Росток” на період до 2009 року (додаток 3).

3. Затвердити Типові навчальні плани для експериментальних загальноосвітніх навчальних закладів, які працюють за науково-педагогічним проектом "Росток" (додаток 4).

4. Провести апробацію в загальноосвітніх навчальних закладах навчально-методичного забезпечення навчальних курсів математики, навколишнього світу, англійської мови, основ здоров'я для 1 - 4 класів початкової школи.

5. Провести науково-методичну апробацію навчально-методичних комплектів на забезпечення курсів математики і навколишнього світу для 5 і 6 класів: концепцій, програм, підручників, методичних посібників.

6. Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти (Полянський П.Б), Науково-методичному центру середньої освіти (Завалевський Ю.І.):

6.1. Заслухати звіт про результати науково-дослідної та експериментальної роботи за науково-педагогічним проектом "Росток" у 2004 - 2005 н. р. (квітень, 2005 р., м. Суми).

6.2. Надавати науково-методичну допомогу в організації та проведенні заходів щодо реалізації Програми розвитку проекту "Росток" на період до 2009 р.

6.3. Опублікувати даний наказ в «Інформаційному збірнику Міністерства освіти і науки України» та розмістити на сайті www.mon.gov.ua/gmc-se.

7. Контроль за виконанням даного наказу покласти на директора Науково-методичного центру середньої освіти Міністерства освіти і науки України Завалевського Ю.І.

В.о. Міністра

В. Г. Кремень

ДОПОВІДНА ЗАПИСКА

В 2004 році завершився другий етап комплексного педагогічного експерименту з розробки змісту освіти і педагогічних технологій "Комплексна програма розвитку дітей" за проектом "Росток". За період першого етапу експерименту з 1996 по 1999 рік були розроблені та апробовані концептуальні засади Комплексної програми розвитку дітей науково-педагогічного проекту "Росток", програма і прогнозовані результати наукових досліджень, пакет нормативних документів щодо діяльності експериментальних загальноосвітніх навчальних закладів, основне діагностичне та науково-методичне забезпечення експерименту. За цей час виконувалась робота над навчальним планом, експериментальними навчальними програмами, новими підручниками і навчальними посібниками для початкової та основної школи, в яких основний акцент був зроблений на виховання учнів в процесі навчання. Зокрема були розроблені та апробовані нові програми, навчальні посібники і підручники для початкової школи з усного та писемного мовлення, математики, інтегрованого курсу "Навколишній світ", англійської мови, безпеки життєдіяльності, мистецтва. Проведено експертизу і затверджено колегією Міністерства освіти України програми курсів "Навколишній світ" (автор Пушкарьова Т.О.) і математика (автор Петерсон Л.Г.) для початкової школи, а також надано гриф "Рекомендовано Міністерством освіти України" навчальним посібникам "Вчимося спілкуватись" і "У світі симетрії" для початкової школи. Крім того проводились дослідження сучасних моделей психолого-педагогічної діагностики й самоаналізу розвитку учня, а також управління експериментальним загальноосвітнім навчальним закладом.

За період з 1999 по 2004 рік (другий етап експерименту) проведено експертизу і затверджено колегією Міністерства освіти і науки України програми з предметів "Я і Україна" (реалізується інтегрованим курсом "Навколишній світ", автор Пушкарьова Т.О.) і математика (автор Петерсон Л.Г.) для 1 - 4 класів початкової школи. Програмам надані відповідні грифи Міністерства освіти і науки України. Програми опубліковані в журналі "Початкова школа" №8, 2001 р. і №5, 2002 р.

На забезпечення вищеназваних програм були розроблені відповідні підручники. Серед них підручник "Навколишній світ" для 4 класу початкової школи з предмета "Я і Україна" присуджено 2 місце у Всеукраїнському конкурсі підручників відповідно Державному стандарту початкової загальної освіти, а автор Пушкарьова Т.О. нагороджена дипломом II ступеня.

За час другого етапу експерименту в межах науково-педагогічного проекту "Росток" під керівництвом автора проекту к.п.н., доц. Пушкарьової Т.О. виконанні і захищені три кандидатських дисертації виховного змісту: Король О.В. "Формування екологічної культури учнів в інтегрованому курсі "Навколишній світ"; Мільто Л.О. "Роль особистісно орієнтованих педагогічних технологій у процесі рішення професійних завдань"; Кондратюк С.М. "Інтегрований підхід до виховання у школярів здорового способу життя".

За підсумками другого етапу експерименту були повністю виконані завдання його психолого-діагностичного забезпечення. Виходячи з сучасних вимог до освіти, а також результатів експериментально-дослідної роботи в процесі виконання науково-педагогічного проекту "Росток" виникла необхідність розробки **комплексного моніторингу** результатів навчання і розвитку учнів, який реалізує мету й завдання педагогічного експерименту.

Були сформульовані основні завдання комплексного моніторингу результатів експерименту.

- Визначення досягнутого рівня розвитку, виховання, навчальних досягнень дитини в порівнянні із середніми показниками у віковій групі.
- Виявлення динаміки індивідуального рівня розвитку кожної дитини й класу в цілому.
- Визначення причин можливих негативних явищ і розробка рекомендацій з їхнього усунення.

Аналіз матеріалів діагностики розвитку учнів у процесі апробації розробленого навчально-методичного забезпечення експерименту дозволив виділити три основних блоки комплексного моніторингу:

- 1) рівня загального психічного розвитку учнів;
- 2) навчальних досягнень учнів;
- 3) діяльності вчителя.

Концепція Комплексної програми розвитку дітей "Росток" успішно впроваджується в практику роботи шкіл України і постійно доопрацьовується за результатами дослідження й зауваженнями експертів і педагогів-практиків, які беруть участь в експерименті. Концептуальні матеріали, а також результати, отримані на попередньому етапі експерименту (оцінка наукових консультантів програми, експертів, перелік розробленого наукового та навчально-методичного забезпечення експерименту, результати його апробації, висновки учасників експерименту опубліковані в журналі "Початкова школа" №5 за 2002 р.

В 2004 році була продовжена робота над доопрацюванням програм і підручників для 5-6 класів основної школи з курсів математики, основ теорії ймовірності і навколишнього світу та над їх навчально-методичним забезпеченням.

За цей рік були розроблені та випущені методичні рекомендації з предмета "Я і Україна" для початкової школи. Розпочата розробка навчально-методичного забезпечення нового інтегрованого курсу "Основи здоров'я" (автор Манюк О.І.).

У процесі виконання експериментально-дослідної роботи систематично узагальнюється досвід учителів-експериментаторів. Матеріали узагальнення досвіду опубліковані в журналах "Початкова школа"(№5, 2002 р.) і "Позакласний час" (№17-18, 2004 р.).

Завдання організаційного забезпечення, заплановані програмою експерименту цей період повністю виконані, а саме проводяться:

- щорічні курси з підготовки вчителів за Комплексною програмою розвитку дітей науково-педагогічного проекту "Росток";
- звіти експериментальних навчальних закладів м. Києва щодо виконання планових завдань експерименту;

- щорічний звіт експериментальних навчальних закладів всеукраїнського рівня: Сумської класичної гімназії, спеціалізованої школи №287 м. Києва, середньої школи №50 м. Херсона, середньої школи №18 м. Миколаєва;
- організована необхідна видавнича діяльність у межах експерименту щодо забезпечення експериментальних навчальних закладів друкованою продукцією.

Науково-дослідна робота за науково-педагогічним проектом "Росток" реалізується відповідно до положень: Національної доктрини розвитку освіти, постанови Кабінету Міністрів України №1717 від 16.11.2000р., Державного стандарту початкової загальної освіти, сприяє упорядкуванню і підвищенню ефективності творчого пошуку у створенні нових освітніх технологій, спрямованих на виховання і ефективний розвиток дитини.

Витяг
з протоколу № 12 засідання Комісії з проблем
виховання дітей та учнівської молоді
Науково-методичної ради з питань освіти
Міністерства освіти і науки України

від 29-30 червня 2004 року

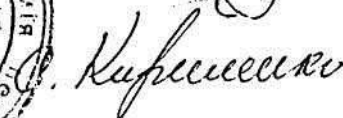
Слухали: звіт про виконання планових завдань Комплексної програми розвитку дітей (науково-педагогічний проект «Росток») _____ (науковий керівник - Пушкарьова Т.О., кандидат педагогічних наук, доцент відділу виховної роботи та захисту прав дитини Науково-методичного центру середньої освіти МОН України; науковий консультант - Бех І.Д., академік АПН України, доктор психологічних наук, директор Інституту проблем виховання АПН України; консультант - Кириленко С.В., завідувачка відділу виховної роботи та захисту прав дитини Науково-методичного центру середньої освіти МОН України.

Ухвалили: підтримати роботу наукового колективу з виконання завдань Комплексної програми розвитку дітей (науково-педагогічний проект «Росток»), відмітити високу ефективність науково-дослідної роботи і позитивно оцінити її результати. Рекомендувати МОН України затвердити Програму розвитку проекту «Росток» на період до 2009 року відповідно до планових завдань експерименту.

 І.Д. Бех

Секретар комісії

С.В. Кириленко

ПРОГРАМА **розвитку науково-педагогічного проекту "Росток"** **на період до 2009 року**

Програма розвитку науково-педагогічного проекту "Росток" визначає основні напрями та заходи його реалізації в загальноосвітніх навчальних закладах України.

В основу програми покладені положення Національної доктрини розвитку освіти, Закони України "Про освіту", "Про загальну середню освіту", Державна програма "Вчитель", Концепція загальної середньої освіти, постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2000 р. № 1717 "Про перехід загальноосвітніх навчальних закладів на новий зміст, структуру і 12 - річний термін навчання", Державний стандарт початкової загальної освіти, Державний стандарт базової і повної середньої освіти та інші нормативно-правові документи.

Виконання основних заходів науково-педагогічного проекту "Росток" сприяло науково-практичному вирішенню питань комплексного розвитку дітей, підвищенню професійної компетентності вчителя, становлення сучасного загальноосвітнього навчального закладу на засадах гуманізації та інтеграції освіти, застосуванню діяльнісного підходу, здоров'язберігаючих технологій в навчально-виховному процесі. На цих засадах були розроблені та апробовані в загальноосвітніх навчальних закладах нові навчально-методичні комплекти для початкової школи з математики, навколишнього світу, англійської мови, основ здоров'я; виконувалась розробка навчально-методичних комплектів для 5 класу основної школи з математики і навколишнього світу. В процесі науково-дослідної роботи вирішувались наукові проблеми формування інтегрованих уявлень учнів про навколишній світ, їх екологічної культури, інтегрованого підходу до здорового способу життя, соціального захисту учнів за допомогою ранньої профорієнтації в умовах профільного навчання; проблема формування творчої індивідуальності вчителя.

Основні напрями і заходи науково-педагогічного проекту "Росток" -мають довгостроковий характер. Тому, незважаючи на певні позитивні результати, отримані на попередніх етапах виконання проекту, існує необхідність його розвитку, який і визначає ця програма.

Мета проекту "Росток": підвищення рівня фізичного, психічного, духовного розвитку учнів через організацію їх активної творчої діяльності на засадах інтеграції, гуманізації та екологізації змісту, методів, технологій навчання і виховання, реалізованих у новому навчально-методичному забезпеченні педагогічного процесу загальноосвітнього навчального закладу в процесі його становлення і розвитку професійної компетентності вчителя.

Завдання проекту "Росток":

- виявлення і обґрунтування педагогічних умов підвищення рівня фізичного, психічного, духовного розвитку учнів в системі початкової та базової і повної середньої освіти;

- виявлення та обґрунтування структури і видів навчальної діяльності, які ефективно впливають на підвищення рівня фізичного, психічного, духовного розвитку учнів;
- дослідження і формулювання теоретико-методологічних засад інтегрованого та діяльнісного підходів до побудови змісту, методів і технологій навчання і виховання учнів загальноосвітнього навчального закладу;
- розробка змісту, методів, технологій навчання і виховання на засадах їх гуманізації та екологізації з урахуванням інтегрованого та діяльнісного підходів;
- реалізація змісту, методів і технологій в сучасному навчально-методичному забезпеченні педагогічного процесу загальноосвітнього навчального закладу;
- розробка технології підвищення професійної компетентності вчителя в процесі реалізації проекту "Росток";
- виявлення шляхів становлення сучасних загальноосвітніх навчальних закладів і побудова їх змістовних та структурних моделей на засадах-інтеграції, гуманізації та екологізації педагогічного процесу;
- розробка комплексного моніторингу основних напрямів реалізації науково-педагогічного проекту "Росток".

Програма спрямована на реалізацію основних складових науково-педагогічного проекту "Росток":

1. Комплексна програма розвитку дітей.
2. Розвиток професійної компетентності вчителя.
3. Становлення сучасного загальноосвітнього навчального закладу. Виконання цих напрямів науково-педагогічного проекту "Росток" здійснюється за допомогою системи заходів, яка має такі структурні компоненти (підсистеми): "Навчально-методичне забезпечення", "Наукове керівництво", "Діагностичне забезпечення", "Кадрове забезпечення", "Організаційне забезпечення", "Видавнича діяльність".

Основні заходи Програми:

I. Навчально-методичне забезпечення.

1. Впроваджувати в практику роботи експериментальних загальноосвітніх навчальних закладів Концепцію науково-педагогічного проекту "Росток", розширяти зміст виховного компоненту, враховуючи результати наукових досліджень, які виконуються в рамках проекту.

Науковий керівник проекту "Росток"
постійно

2. Закінчити розробку навчально-методичних комплектів на забезпечення інтегрованого курсу "Навколишній світ" для 1 - 4 класів початкової школи, який реалізує навчальний предмет "Я і Україна" (підручник, зошит з друкованою основою, книга для читання, методичний посібник для вчителя, дидактичний матеріал, електронна версія).

Науковий керівник проекту "Росток",
авторський колектив.
2005 - 2007 р.р.

3. Розробити методику викладання інтегрованого курсу "Навколишній світ" для 1 - 4 класів початкової школи (навчальний предмет "Я і Україна").

Науковий керівник проекту "Росток"
до кінця 2006 року

4. Закінчити розробку навчально-методичних комплектів на забезпечення курсу математики для 1 - 4 класів початкової школи.

Науковий керівник проекту "Росток"
авторський колектив
до кінця 2006 року.

5. Закінчити апробацію програм інтегрованого курсу "Навколишній світ" та курсу математики для 5-6 класів основної школи і подати клопотання про надання їм відповідного грифу Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник проекту "Росток", -
педагогічні колективи
експериментальних загальноосвітніх
навчальних закладів
протягом 2006 року

6. Розробити навчально-методичні комплекти на забезпечення інтегрованого курсу "Навколишній світ" та курсу математики для 5 та 6 класів основної школи.

Науковий керівник проекту "Росток"
авторський колектив
до кінця 2007 року

7. Розробити методику навчального експерименту, як складової частини методики курсу «Навколишній світ» для 5-6 класів основної школи, які включають в себе демонстраційні, лабораторні дослідження, спостереження в природі, які дозволять організувати різноманітну навчальну діяльність школярів, дослідницьку та пошукову спрямованість вивчення курсу.

Науковий керівник проекту "Росток"
авторський колектив
до кінця 2008 року

8. Розробляти концепції і програми курсів математики, фізики, хімії, біології, географії для основної школи на наукових засадах, покладених в основу проекту "Росток" і проекти їх навчально-методичного забезпечення.

Науковий керівник проекту "Росток"
авторський колектив
2005 - 2009 р.р.

9. Закінчити розробку програм і підручників з математики для 6-9 класів з модернізованим змістом на засадах діяльнісного та інтегрованого підходів до методів і технологій навчання.

Науковий керівник проекту "Росток"
авторський колектив
до кінця 2009 року

10. Розробити програму і підручники на забезпечення нового інтегрованого курсу за вибором для 6-7 класів "Елементи теорії імовірностей", основними завданнями якого є розвиток варіативного мислення учнів, а також пропедевтика вивчення імовірнісних закономірностей в природничих науках та суспільному житті.

Науковий керівник проекту "Росток"
авторський колектив
2005 - 2007 р.р.

11. Закінчити розробку пакету програм з іноземних мов: з німецької мови, як другої іноземної (5-9 класи); з французької мови, як другої іноземної (5-9 класи); з іспанської мови, як другої іноземної (7-9 класи).

Науковий керівник проекту "Росток"
авторський колектив
до кінця 2007 року

12. Продовжити розробку підручників з англійської мови для 1 - 4 класів і навчальних посібників для курсів за вибором "Гіди-перекладачі" і "Ділова англійська".

Науковий керівник проекту "Росток"
авторський колектив
2005 - 2008 р.р.

13. Проводити апробацію створених програм, підручників, навчальних та методичних посібників за Проектом "Росток" для 6-9 класів основної школи і підготувати їх до подання у відповідні науково-методичні комісії для порушення клопотання про надання програмам грифів Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник проекту "Росток"
педагогічні колективи експериментальних
загальноосвітніх навчальних закладів

Постійно

14. Проводити науково-дослідну роботу над проблемою "Інтегрований підхід до формування у учнів здорового способу життя".

Науковий керівник проекту "Росток"
педагогічні колективи
експериментальних загальноосвітніх
навчальних закладів
2005 - 2009 р.р.

15.Провести науково-педагогічну апробацію навчальних посібників "До. здоров'я кроком руш" і "З казкою до перемоги" для 1 - 2 класів початкової школи, спрямованих на систематизацію і підвищення ефективності фізичного розвитку дітей.

Науковий керівник проекту "Росток",
педагогічні колективи
експериментальних загальноосвітніх
навчальних закладів
2005 2006 р.р.

II. Наукове керівництво

1. Організувати наукове керівництво експериментальною та науково-дослідною роботою за темами:

- "Профорієнтація учнів в умовах профільного навчання".

Науковий керівник проекту "Росток",
педагогічний колектив
загальноосвітньої школи №50, м. Херсон
до 2007 року

- "Дослідження нової моделі загальноосвітнього навчального закладу на засадах інтеграції, гуманізації та екологізації освіти".

Науковий керівник проекту "Росток"
педагогічний колектив Сумської гімназії №2
до 2006 року

- "Комплексний підхід до формування екологічної культури особистості, школяра" за Комплексною програмою розвитку дітей.

Науковий керівник проекту "Росток"
педагогічний колектив
загальноосвітньої школи №18, м. Миколаїв
до 2008 року

- "Інтегрований підхід до формування в учнів цілісної художньої картини світу".

Науковий керівник проекту "Росток"
педагогічний колектив
спеціалізованої загальноосвітньої
школи №287, м. Київ
до 2007 року

2. Теоретико-методологічні засади формування інтегрованих уявлень учнів про навколишній світ.

Науковий керівник проекту "Росток"
до кінця 2009 року

III. Діагностичне забезпечення

1. Розробити комплексний моніторинг всіх напрямів науково-педагогічного проекту "Росток".

Науковий керівник проекту "Росток",
психологічні служби експериментальних
загальноосвітніх навчальних закладів
до кінця 2007 року

2. Впроваджувати розроблену модель комплексного моніторингу науково-педагогічного проекту "Росток" за результатами його апробації.

Науковий керівник проекту "Росток",
психологічні служби експериментальних
загальноосвітніх навчальних закладів
2008-2009 р.р.

3. Проводити систематичну діагностику мотивації навчання, самооцінки рівнів рефлексії, креативності і загального творчого розвитку учнів в межах педагогічного експерименту "Програма розвитку дітей "Росток".

Психологічні служби експериментальних
загальноосвітніх навчальних закладів
постійно

4. Проводити систематичну діагностику навантаження учнів за показниками стану здоров'я. Створювати здорове освітнє середовище.

Психологічні служби експериментальних
загальноосвітніх навчальних закладів
постійно

5. Вдосконалювати і систематично проводити діагностику динаміки професійної компетентності вчителя і розвитку педагогічних колективів в умовах експерименту.

Психологічні служби експериментальних
загальноосвітніх навчальних закладів
постійно

IV. Організаційне і кадрове забезпечення проекту "Росток"

1. Організувати роботу навчально-методичних центрів на базі ОІШПО з підготовки педагогічних кадрів до роботи за науково-педагогічним проектом "Росток".

НМЦ середньої освіти,
обласні інститути
післядипломної освіти
Херсонської, Миколаївської,
Сумської областей
постійно

2. Організувати роботу інформаційно-консультативних центрів на базі експериментальних ЗНЗ з розвитку науково-педагогічного проекту "Росток".

Директори експериментальних
загальноосвітніх навчальних закладів,
науковий керівник проекту "Росток"
постійно

3. Проводити постійно діючі навчальні семінари і курси підготовки педагогічних кадрів до роботи за науково-педагогічним проектом "Росток".

НМЦ середньої освіти,
науковий керівник проекту "Росток".
щорічно

4. Проводити щорічні звіти експериментальних загальноосвітніх навчальних закладів про виконання науково-дослідної та експериментальної роботи за проектом "Росток".

НМЦ середньої освіти.
Адміністрації експериментальних
загальноосвітніх навчальних закладів,
науковий керівник проекту "Росток"
щорічно

5. Організовувати авторські колективи та експертні групи для розробки, апробації та експертизи запланованого наукового та навчально-методичного забезпечення проекту "Росток".

Науково-методична рада проекту "Росток,
науковий керівник
постійно

V. Видавнича діяльність

1. Готувати до друку підручники, навчальні посібники, навчально-методичні матеріали щодо методичного забезпечення проекту "Росток" і своєчасно подавати їх до видавництва.

Науковий керівник проекту "Росток",
керівництво НВП "Росток А.В.Т."
постійно

2. Організовувати необхідну видавничу діяльність для створення наукового та навчально-методичного забезпечення науково-педагогічного проекту "Росток" на базі науково-виробничого підприємства "Росток авт." а також видавництва "Антей".

НВП "Росток авт.", видавництво "Антей"
постійно

Додаток 4
до наказу МОН України
від _____ № _____

ТИПОВІ НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ
для експериментальних загальноосвітніх навчальних закладів,
які працюють за науково-педагогічним проектом
“Росток”

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Типові навчальні плани розроблено на виконання Закону України "Про загальну середню освіту", постанови Кабінету Міністрів України від • 16.11.2000 р. № 1717 "Про перехід загальноосвітніх навчальних закладів на новий зміст, структуру і 12 – річний термін навчання", наказів Міністерства освіти і науки України: від 01.03.2004 р. № 162, від 25.04.2001р. № 342, від 20.05.2003 р., № 306, а також наказів Міністерства освіти і науки України від 12.04. 1996 р. № 116, від 09.08. 1996 р. № 266, від 28.03.1997 р. № 9, від 20.05.2003 р., №306.

Відповідно до мов навчання у системі загальної середньої освіти передбачено два види типових навчальних планів I – III ступенів для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання (дод. 1а,3а,5а) та закладів з навчанням мовами національних меншин (дод. 2а,4а,6а).

Типові навчальні плани містять інваріантну складову, обов'язкову для всіх експериментальних загальноосвітніх навчальних закладів не залежно від їх підпорядкування і форм власності та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, на курси за вибором, факультативи, індивідуальні та групові заняття. Повноцінність та якість проведення педагогічного експерименту в експериментальних загальноосвітніх навчальних закладах забезпечується реалізацією як інваріантної так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються із відповідних бюджетів.

На виконання Закону України "Про фізичну культуру і спорт" та Указу Президента України від 09.10.2001 р. № 941/2001 "Про додаткові заходи щодо забезпечення розвитку освіти в Україні" обов'язковим є використання 3-х годин для заняття з фізичної культури..

Години з фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

У експериментальних загальноосвітніх навчальних закладах з навчанням мовами національних меншин, у спеціалізованих школах (класах), у школах з поглибленим вивченням окремих предметів з першого класу дозволяється за рахунок загального навчального навантаження збільшувати гранично - допустиме навантаження учнів до меж, що встановлені санітарно-гігієнічними нормами "Державних санітарних правил і норм улаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально -виховного процесу" (ДСанПіН 5.2.008 - 01).

Виходячи з цілей та завдань педагогічного експерименту, у навчальний процес введені предмети: "Іноземна мова" з 1-го класу, "Навколишній світ з 1-го по 6-тий клас, "Елементи теорії імовірностей" з 6-го класу з певною кількістю годин, яка не передбачена типовими навчальними планами. В цьому типовому навчальному плані освітня галузь "Людина і світ" з урахуванням вікових особливостей учнів реалізується через навчальний предмет "Я і Україна", який вивчається за інтегрованим курсом "Навколишній світ". В типовому навчальному плані педагогічного експерименту відображено також зміни, пов'язані з оновленням змісту окремих навчальних предметів: математики, географії, фізики, хімії, іноземної мови, трудового навчання, інформатики, природознавства, біології, астрономії. Виходячи з цього, курс хімії вивчається не з 8, а з 7 класу і відповідно до цього, розрахована

кількість годин курсу; введення вивчення курсу "Елементи теорії імовірності" з 6-го класу; в межах курсу "Навколишній світ" передбачено вивчення матеріалу курсу "Фізична географія" для 6-го класу та інше. У робочому навчальному плані можливі інші варіанти викладання окремих предметів (відповідно до затверджених програм) за умови збереження загальної кількості годин, відведеної на їх вивчення.

Враховуючи особливі умови проведення педагогічного експерименту, при наявності педагогічних кадрів і необхідних приміщень клас ділиться на дві групи при вивченні рідної, державної, іноземної мов при наявності 26 і більше учнів.

Типовий навчальний план
середньої загальноосвітньої школи I ступеня з українською мовою навчання

№ п/п	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень за ступенями навчання			
		1	2	3	4
ІНВАРІАНТНА СКЛАДОВА					
1	Українська мова	7	7	7	7
2	Іноземна мова		1	2	2
3	Математика	4	4	4	4
4	Навколишній світ	2	2	3	3
5	Музика	1	1	1	1
6	Образотворче мистецтво	1	1	1	1
7	Трудове навчання	1	1	1	1
8	Фізична культура	3	3	3	3
9	Основи здоров'я	1	1	1	1
	Разом	20	21	23	23
ВАРІАТИВНА СКЛАДОВА					
1	Математика		1*	1	1
2	Іноземна мова	2	1		
3	Навколишній світ		1		
4	Додаткові години на предмети інваріантної складової, курси за вибором, групові та індивідуальні звняття			1	1
	Сумарна кількість годин	22	23	25	25
	Граничне допустиме навантаження на учня	19	20	22	22
	Всього фінансується *	22	23 (24)	25	25

Примітки: * - можливе збільшення годин на групові та індивідуальні заняття при наявності додаткового фінансування з відповідних бюджетів.

Типовий навчальний план
середньої загальноосвітньої школи І ступеня з навчанням мовами
національних меншин

№ п/п	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень за ступенями навчання			
		1	2	3	4
ІНВАРІАНТНА СКЛАДОВА					
1	Мова навчання	5	5	5	5
2	Українська мова	3	3	4	4
3	Іноземна мова	-	1	2	2
4	Математика	4	4	4	4
5	Навколишній світ	2	2	3	3
6	Музика	1	1	1	1
7	Образотворче мистецтво	1	1	1	1
8	Трудове навчання	1	1	1	1
9	Фізична культура	3	3	3	3
10	Основи здоров'я	1	1	1	1
	Разом	21	22	25	25
ВАРІАТИВНА СКЛАДОВА					
1	Математика	1*	1*	1	1
2	Іноземна мова	2	1		
3	Навколишній світ		1		
4	Додаткові години на предмети інваріантної складової, курси за вибором, групові та індивідуальні заняття				
	Сумарна кількість годин	23	24	26	26
	Граничне допустиме навантаження на учня	20	21	23	23
	Всього фінансується *	23 (24)	24 (25)	26	26

Примітки: * - можливе збільшення годин на групові та індивідуальні заняття при наявності додаткового фінансування з відповідних бюджетів.

Типовий навчальний план
середньої загальноосвітньої школи II ступеня з українською мовою навчання

№ п/п	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень				
		5	6	7	8	9
ІНВАРІАНТНА СКЛАДОВА						
1	Українська мова	4	3	3	3	3
2	Українська література	2	2	2	2	2
3	Іноземна мова	4	3	3	3	3
4	Зарубіжна література	2	2	2	2	2
5	Математика	5	5	5	5	5
6	Історія України, Всесвітня історія	1	2	2	2	3
7	Правознавство					1,5
8	Географія			2	2	2
9	Біологія		1	2	2	1,5
10	Фізика			2	3	3
11	Хімія			2	3	2
12	Навколишній світ	2	4			
13	Музика, Образотворче мистецтво	2	2	2	1	
14	Трудове навчання, креслення	1	1	1	1	1
15	Фізична культура і здоров'я	3	3	3	3	3
16	Інформатика		1	1	1	1
17	Основи безпеки життєдіяльності	(0,5)	(0,5)	(0,5)	(0,5)	(0,5)
	Разом	25 (25,5)	28 (28,5)	31 (31,5)	32 (32,5)	32(32,5)
ВАРІАТИВНА СКЛАДОВА						
1	Математика	1	1	1	1	1
2	Іноземна мова					
3	Навколишній світ	2				
4	Хімія			1		1
5	Елементи теорії імовірностей		1	1	1	1
6	Додаткові години на предмети інваріантної складової, курси за вибором, групові та індивідуальні заняття	2 (1,5)	2 (1,5)	1 (0,5)	3 (2,5)	3 (2,5)
	Сумарна кількість годин	31	33	36	38	39
	Граничне допустиме навантаження на учня	28	30	33	35	36
	Всього фінансується*	31	33	36	38	39

Примітки: * - можливе збільшення годин на групові та індивідуальні заняття при наявності додаткового фінансування з відповідних бюджетів.

Типовий навчальний план
середньої загальноосвітньої школи II ступеня з навчанням мовами
національних меншин

№ п/п	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень				
		5	6	7	8	9
ІНВАРІАНТНА СКЛАДОВА						
1	Рідна мова і література	5,5	4,5	4	4	4
2	Українська мова і література	5	4,5	4	4	4
3	Іноземна мова	4	3	3	3	3
4	Математика	5	5	5	5	5
5	Історія України, Всесвітня історія	1	2	2	2	3
6	Правознавство					1,5
7	Географія			2	2	2
8	Біологія		1	2	2	1,5
9	Фізика			2	3	3
10	Хімія			2	3	2
11	Навколишній світ	3	3			
12	Музика, образотворче мистецтво	2	2	2	1	
13	Трудове навчання, креслення	1	1	1	1	1
14	Фізична культура і здоров'я	3	3	3	3	3
15	Інформатика		1	1	1	1
16	Основи безпеки життєдіяльності	(0,5)	(0,5)	(0,5)	(0,5)	(0,5)
	Разом	28,5 (29)	29 (29,5)	32 (32,5)	33 (33,5)	32,5 (33)
ВАРІАТИВНА СКЛАДОВА						
1	Математика	1	1	1	1	1
2	Іноземна мова					
3	Навколишній світ	1	1			
4	Хімія			1		1
5	Елементи теорії імовірностей		1	1	1	1
6	Додаткові години на предмети інваріантної складової, курси за вибором, групові та індивідуальні заняття	0,5	2 (1,5)		2 (1,5)	3 (2,5)
	Сумарна кількість годин	32	35	36	38	39
	Граничне допустиме навантаження на учня	29	32	33	35	36
	Всього фінансується *	32	35	36	38	29

Примітки: * - можливе збільшення годин на групові та індивідуальні заняття при наявності додаткового фінансування з відповідних бюджетів.

Типовий навчальний план
середньої загальноосвітньої школи III ступеня з українською мовою
навчання (універсальний профіль)

№ п/п	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень	
		10	11
1	Українська мова	2	2
2	Українська література	2	2
3	Іноземна мова	2	2
4	Зарубіжна література	2	2
5	Математика	4	4
6	Інформатика	1	1
7	Історія України	2	1,5
8	Всесвітня історія	1,5	1,5
9	Географія	1	
10	Біологія	1	2
11	Основи економіки	1	
12	Фізика	3	3,5
13	Астрономія		0,5
14	Хімія	1	1
15	Технології	2	2
16	Фізична культура і здоров'я, ДПЮ, ОБЖ	3	3
	Разом	28,5	28
ВАРІАТИВНА СКЛАДОВА			
	Додатковий час на поглиблене вивчення предметів, введення спецкурсів та предметів за вибором, факультативні, індивідуальні та групові заняття	7,5	8
	Граничне допустиме навантаження на учня	36	36
	Всього фінансується по класно (без урахування поділу класів на групи)	38	38

Типовий навчальний план
середньої загальноосвітньої школи III ступеня з навчанням мовами
національних меншин (універсальний профіль)

№ п/п	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень	
		10	11
1	Українська мова	3	3
2	Українська література		
3	Рідна мова (мова навчання)	1	1
4	Література (рідна і зарубіжна)	3	3
5	Іноземна мова	2	2
6	Математика	4	4
7	Інформатика	1	1
8	Історія України	2	1,5
9	Всесвітня історія	1,5	1,5
10	Географія	1	
11	Біологія	1	2
12	Основи економіки	1	
13	Фізика	3	3,5
14	Астрономія		0,5
15	Хімія	1	1
16	Технології	2	2
17	Фізична культура і здоров'я, ДПЮ, ОБЖ	3	3
	Разом	29,5	29
ВАРІАТИВНА СКЛАДОВА			
	Додатковий час на поглиблене вивчення предметів, введення спецкурсів та предметів за вибором, факультативні, індивідуальні та групові заняття	6,5	7
	Граничне допустиме навчальне навантаження на учня	36	36
	Всього фінансується по класно (без урахування поділу класів на групи)	38	38